

A' püspöki lakó hely felé vette útját ezen dífzes Sereg. Oda lett érkezésekor durrogni kezdtek a' mozsarak, 's meg szállaltak az ablakokból a' dobok és trombiták. Püspök ö N. ga, a' T. Káptalannal, és több Papsággal egyetemben, a' maga palotájának első gráditsánál várta a' Sz. Koronát, 's illendő tisztelettel fogadván, vitette azt az é' végre különöffen fel ékesített udvari kápolnajába, holott is éjtszakán által a' Ns Orállóktól, néhány Polgár, és rendes Ts. 's Kir. Katonáktól strázsáltatott. Estve meg vólt a' püspöki lakó hely körös környül világosítva, 's szép muzsika szó alatt, meg vendégelte Püspök ö N. ga a' Korona' Kisérőit, a' Városbéli Nemesféggel, a' rendes Katonaság' Előljáróival, 's a' Vármegye' Tisztjeivel egyetemben. Más nap reggel 6 órakor meg indúlt a' Koronát vivő Sereg, 's folytatta útját *Buda* felé: hova délutáni 2 óra előtt el is érkezett; a' midőn meg vonattak minden harangok, 's a' Polgár Kompaniák (egygyesülvén a' *Pestiek* is a' *Budaiakkal*) ki állottak tiszteletet tenni: a' *Budai* Tanáts pedig a' *Bétsi* kapuhoz ment ki Sz. Koronánk eleibe, holott Város Notáriusa *Spoth* Úr által, egy fontos deák beszédet tartatott maga nevében, a' Korona Örző Méltóságokhoz.

Erdély Ország.

Egy *Kolosvári* tudósítás szerént, melly költ az el múlt hónapnak 16-dikán, folytatta már akkor ottan Gyűléseit a' Korm. Szék. Az Ország' Gyűlése is *Kolosvárra* vagon
tē-

Magyar Ország.

Nádor Ispány ő Kir. Hertzegsége, ezen hónapnak elsőjén tért vissza Bétsből, holott tapsolással 's vivat kialrással fogadtatott volt a' játék néző helyben, *Pozsonba*. — Itt, nagy szorgalmatossággal folytatja tanárskozásait a' Gyűlés, 's fogja is, a' mint értették, folytatni szakadatlanul egész új esztendeig.

Minekutánna Hazánk' Sz. Koronája új ditsőfféget tetézett volna jó *Leopoldunk'* fejére; 's ezen nagy főnek általa lett meg tisztetéséből vizont saját fényéhez is újj és hathatóssabb ragyogván járúlt volna: el költözött az el múlt hónapnak 27-dikén egész pompával, két Örizői által, *Pozson Városából*, a' maga jövendőbéli törvényes szállására *Budára*. — Délutánni 4 órakerkezett az Ország' drága Kintsét Vivőknek jeles Serege *Győr Városához*, holott is mind a' Ns Vármegye, mind a' Város, mind különösen Püspök ő Nagysága' részéről hasonló tisztelettel fogadtatott Sz. Koronánk, mint fogadtatott volt *Bétsből Budára* lett le vittetésekor, 's ismét *Budáról Pozsonba* lett fel hozattatásakor. — A' Városba lett pompás bé menetel alkalmatosságával, elől gyaloglott a' Polgár Karonáság, a' Magyar ugyan hufzári, a' Német pedig stuttzosi formaruhában, táborig muzsika szóval; ezt követte az ott őrizeten lévő rendes katonaság; továbbá a' lovagló Nemesség, és osztrán a' Városi Tanáts. Ez után érkeztek a' Koronának, 's annak Örzőinek hintajaik, melylyek mellett néhány Ns Örállók lovaglottak.

Z z

A'

téve, ezen folyó hónapnak 12-dikére. — Ma indult le oda, a' F. Kantzelláriától Con-
cipista *Dántzkay* Úr, az Ö Felsőge' Képé-
vel. — 15-diken, nagy örömmel 's pompá-
val tartatott *Kolosvaratt*, *II. Leopold* Ki-
rályunk' neve napjának innepe. Ezen alkal-
matosságra, egy győzedelmi kapu is állíttá-
tott fel a' Tanács Ház előtt, mellyen, felül
a' Magyar Korona; alól, F. Urunk' Képe
szemléltettek. — Két felől, két Magyarok
váltak ki rajzolva, kik között egyik a' Ma-
gyar Koronát; másik a' Sz. *István*' palástját
tartotta. Ezeknek eránnýában egy égő szív
láttatott, illy felül-irással: *Lángadoz a' mi*
szívünk Te hozzád! Estve az egész piatz
meg volt világosítva, mellynek két részében
12 kóldusokra volt asztal terítve. Ezeknek
meg vendégeltetését, a' katona gyermekek-
nek kardos tántzok követte, mellyben a'
kardoknak egybe verése, mindenkor meg
eggyezett a' muzsikával. — Egész éjjel tar-
tott a' bál a' Gróf *Rédei* házában; több-
nyire Magyar, és Lengyel tántzot jártak.

Austriai Belgyiom, vagy Német Alföld.

Későtskén jött kezünkbe, egy *Gesuesből* *)
útasított Levél; kívántuk mindazáltal
belőle im e' következőket közlenni:

Z z 2

„Okt.

*) Ez a' helység, *Gesues*, vagy *Gosue*, fek-
szik, a' *Luxenburg* Városától *Namur* felé vivő
Ország-útja' mentiben, mint az ide zártt Mappán
lehet szemlélni.

„Okt. 20-dikán ütöttek vólt reánk utolyára a' *Belgák*; a' midőn vitézül visszaverték őket a' Gróf *Eszterházi* Imre' Huszárjai; melly alkalmatossággal fosztattak meg *Jakó* nevezetű jó Vitéz Hadnaggyoktól, kit úgy talált egy kartáts golyóbis, hogy kevés idő múlva meg hólt. Azután is vólt ugyan divatya az egymásra való ágyúzásnak, és puskázásnak: de semmi nevezetes nem történt. — Okt. 29-dikén érkeztek segítségünkre a' *Dandini* Vadászai. Ezeknek meg látása olly ki mondhatatlan örömet okozott kis táborunknak, hogy talám 20 ember héjáján mind elejekbe szaladtak, nagy kiáltozások között, az említett Vadászoknak Vitézeink. Granatéros, Gyalog, Huszár, és Dragonyos mind egyre futott 's kurjongatott. Meg indulván a' Vadászok is, Vitéz pajtásfaiktól lett fogadtatásokon, muzsikához fogtak, melly 20 trombitáknak, 10 Vadászkürtöknek, fok sipoknak 's doboknak egyesített hangzásaikból állott. — Ez, valóban igen buzdító látás vólt. — A' Vadász-Sereg után ezek érkeztek: Gr. *Kinszky* Ferentz Reg. jéből 1 Batalion, melly szép, de apró emberekből áll; a' *Malthesen*-éből hasonlóképpen 1 Batalion, *Biela* Generálissal együtt. Ebben, szebb katonák vagynak, mint az előbbeniben; de nem egészen gyakorlottak. *Brinken*éből is 1 Batalion, melly fokkal alább való, az említett 2 Batalionoknál. *Althan*éből ugyan annyi. A' *Hadik* Huszárjai közzül 2 Osztály. Mind talpa esett Legények, 's jól készültek. Tsudálni le-

lehet, hogy ezen két Osztályból többen szöktek el az úton 30-nál: a' fenn meg nevezett Vadászoknak száma, 50 szököttekkel kevesedett. Az utánnok elől említett Batalioné 66-al; a' 2-diké, 44-el; a' 3-diké, 67-el. — Négy Magyar Granatéros Batalionok, a' *Teglmann* lovas szabad Seregének 3 Osztályai, 2 Bat. Magyar Gyalogság; 1 Oszt. a' *Coburg* Dragonyosfai közül, 's az *Odonelli* szabad Serege, *Limburgban* vagynak. (*Hervéből* költ újabb tudósítás szerént, parantsolat érkezett a' nagy Seregtől, az említett Városbéli Kormányozóhoz F. M. L. *Alvintzi* Úrhoz, mellynek ereje szerént, *Brabantzia* felé kellett indulni a' *Limburg* Tartományában lévő minden Seregeknek.) — Nov. 16-dikán érkeztek a' *Tyrolisi* Vadászok, 3 Német gyalog Bat. ok, 's a' *Hadik* Husz. Reg.jének 3-dik Osztálya. — *Dornik* (*Tournay*, *Flandriában* vagyon) Városa 's annak megyéje' Rendjei mentek elől jó példával, a' magok törvényes Fejedelmeknek meg esmerésében. Nov. 4-dike' éjrszakáján vitte meg nékiek egy Kurir azon jelentést, melylyet a' 3 egyesültt Udvaroknak *Hágában* tanátskozó Ministereik küldörttek az ott lévő *Belgyiomi* Deputátusokhoz, a' Tsászárnak ugyan azon időben ki adott nyíltt-írásával együtt. Következendő napon kétszer gyűltek öszve a' Rendek, 's arra határozták magokat, a' mindenkor hívnek meg maradott Püspöknek, *Salm Salm* Hertzegnek javallására, hogy a' Ts. 's Kir. Felsőnek Uralkodása alá vissza térjenek. Ezen végzéssel egy

Ku.

Kurirt küldöttek Nov. 6-dikán a' *Brüsszeli* Kormányzékhez, és a' *Hágában* lévő Ministerekhez. Ugyan azon időben hárman, háromfelé vették útjokat a' Rendek közzül, úgymint: *Monsba*, a' *Hennegau*; *Gentbe* a' *Flandriai*; 's *Brüsszelbe* a' *Brabantziai* Rendekhez, hogy velek tulajdon határozásokat közöllyék.

Kövezték a' *Namuriak* a' *Dornikiakat*. — A' Pártosok' Vezére Gen. Lieut. B. *Schönfeld* oda küldötte Nov. 24-dikén a' maga Adjutanját, Fő Vezér B. *Benderhez*, ezen ajánlásnak jelentésével, hogy 3 napi fegyvernyugvásnak, és a' hátra hagyandó betegekkel való jó bánásnak fel tétele alatt, ki fog 24 órák alatt költözni *Namur* Várából, 's Városából. B. *Bender* előbb 3 órákig; azután pedig más nap reggeli 8 óráig tartandó fegyvernyugvást ígért olly meg bízattással, hogy 24 óráknak el folyása alatt, minden háborítás nélkül vonhatja vissza magát. — 25-diken, reggeli 3 órakor Deputatusok érkeztek *Namur* Városából a' Fő Vezérhez, által adták neki 4 rendbéli irásokat, mellyek a' Tartomány' maga meg adását tárgyazták, 's óltalmát kérték ki, némelly rossz gondolatúaknak ragadozások 's prédalások ellen. 10 órakor bé szállott a' *Kinszky* Fer. Bat. jával, F. M. L. *Baillet la Tour* a' Várba és az Erősségbe. A' jelen lévő Püspök tisztelettel fogadta, a' Rendek' Deputátusfaival együtt, 's parantsolatját a' *Te Deum* tartása eránt ki kérte. Nov. 24-dike 's 25-dike közt való éjtszakán, hirtelenséggel oda hagyta

ta

ta a' pártosok' jobb szárnya a' *Mósa* partját, 's magát *Charleroy* felé vissza vonta. Ezzel, fel kerekedtek Oberstlieut. *Lusignan*, és Gen. *Corti*, 's által szállítván népeket a' *Mósa* vizén, amaz ugyan a' *Dinanti* hidnál; e' pedig *Hastiernél*; mind ketten a' viznek bal partjára telepedtek. 26-dikon, keresztül vitte Seregét *Bender* Fő Vezér *Namuron*, 's túl rajta szállott táborba.

A' fellyebb említett 4 rendbéli irások között, e' volt a' főbnek az értelme: „*Namur* Tartományának Rendjei, el végezték magokban, hogy az Ő Felsője *II. Leopold* Ts. és Király' Jelentésének, és a' *Hágában* egyesült Ministereknek Okt. 31-dikén tett Jelentéseknek engednek, 's ahoz képest Ő Felsőjét ezen *Tartomány* igaz és törvényes Fejedelmének (mint erre, még Nov. 21-kén meg határozták már magokat), az említett Jelentésekben bé foglalt feltételek 's fogadások alatt, meg esméri; úgymint a' melyekben az is bé foglaltatik, hogy mivel ezen *Városnak* Polgári ki vetkeztek fegyvereikből: bizonyosok lehetnek eránta, hogy sem személlyeikre, sem birtokaikra nézve, leg kissebb erőszakot sem fognak szenvedni. És a' mi nézi a' Seregeket: meg kérték a' Rendek *G. L. B. Schönfeldet*, hogy a' maga parantsolatja alatt lévőekkel takarodjon ki a' *Városból*, 's e' szeréat fordítsa el attól a' veszélyt, mellynek külömben szerentsétlen tárgya lehetne, ha tudniillik ő (a' *G. L.*) ellentállást kezdene, mellyben mi jelentjük, hogy semmi részt nem akarunk venni. A-

zon-

zonban fel fedezzük a' Fő Vezér Úrnak előre, hogy minékünk ezen Városban mintegy 300 szabad akarató fegyveres embereink vagynak, kik tsupán a' jó rendnek fenn tartására valók, 's a' kiknek fegyverben való hagyásokat azért itéltük szükségesnek, hogy a' belső tsendesség meg ne háborítassék a' köz nép által; de a' kik Exc. el érkezésével le fogják tenni parantsolatjára a' fegyvert. A' Város' kúlsait egész készséggel kezéhez fogjuk mi küldeni a' Fő Vezér Úrnak: mi helyest szabadságunkban hágy minket a' Katonaság, mellytől még most ezt nem tselekedhetünk. — Ezeknek nagyobb bizonságául ide rekesztjük a' 24 Tzéheknek is magok meg határozásokat. Adatott a' közönséges Gyűlésben, Nov. 24. 1790. *Fallon.*

Mire határozták magokat a' több Tartományoknak, 's nevezetessen *Brabantziának* Rendjei: még nem lehet egész bizonyossággal irni.

Olasz Ország.

A' Ts. 's Kir. Felsőnek nevezetes két Rendeléseit tétettek ezen hónapnak 3-dikán *Florentziában* közönségesse. Eggyik Rendelésnek foglalatja az, „hogy az el jegyzés nem teszi el múlhatatlanná a' házassági egybekelést; tartozik mindazáltal a' maga ígérését meg nem állott fél, minden okozott költségeket meg fordítani; és ha a' meg tsalattott fél, kívánnya ki kerestetni az okát: miért szegte legyen meg ajánlását a' másik fél, viheti a' dolgot, *Florentziában* ugyan az *Árvák' Tanáttsa*; *Sienában* a' *Consistorium*;
más

más helyeken végre az oda való Törvény-
székek eleibe. — Másik Rendelésében, az
eránt tett jelentést ő Felsőge, hogy a' *Tos-
kánai* Nagyhertzezségbéli Nemesség, maga
privilegyiomainak, 's azokkal járó méltósá-
gának leg kissebb meg sértődése nélkül, vi-
selhet Polgári Notáriusságokat, 's Cancellariusságokat. Ezen jelentés tellyesítését aka-
dályoztatható minden szokásokat 's törvénye-
ket semmivé teszen annakokáért ő Felsőge;
nevezetessen az 1750-dik esztendőben, Jul.
31-dikén hozott Nemesi Törvényt. — Emlit-
tett Rendelése' hozására a' vitte ő Felsőgét,
mivelhogy a' fenn ki tett hivataloknak foly-
tatására, józan életű, értelmes, és a' köz-
jót buzgóan eszközölni igyekező személyek
kivántatnak, melly tulajdonságokat inkább
lehet keresni a' Nemességben, úgymint a'
mellynek nagyobb módja van maga formá-
lásában, mint a' Nemteleneknek.

A' *Sardiniai* Udvar, következő ki-
vánságait terjesztette a' *Római* Sz. Szék elei-
be: 1.) Hogy ezentúl maga hatalmában le-
gyen a' Királynak, tulajdon Országában
Püspököket tenni. 2.) Hogy a' házasság'
dolgában való engedelem adásokért ne le-
gyen szükség *Romába* folyamodni; hanem
azokat tsupán az Országban lévő Poeniten-
tariumoknál kellyen keresni. 3.) Hogy a'
felesleg való Klastromok, Ő Szentségének
meg egyvezéséből törölteffenek el.

Franklin, kiváltképpen való helyet ér-
demel az Emberiség' Historiájában. Ezen
nagy Emberről úgy írt közelébb egy neve-
ze.

zeres Német Tudós (*Fischer*), hogy előadását nem olvashattuk meg indulás nélkül; 's kivántuk annak nagyobb részét érdemes Olvasóinkkal is közleni, ezen itt következő forokban:

Azon nagy gondolatok között, melyekre fel emelkedhetik az emberi lélek, eggy ez, tsalhatatlannúl: *A' vele élő, 's utánna következő nyomnak szolgálni akarni!* és az emberi leg főbb érdemet néhány szókkal egészen magában foglaló ditsérő Befzéd ez: *Hafznált az egész emberi Nemzetnek! Kevesen mennek annyira gondolatjaikkal; 's még kevesebben emelkedtek fel eleitől fogva érdemeikkel olly magallan. Azok, kik erőtelen létekre, viasz szárnyakon szándékoztak fel repülni: visszafordultak, és szánakodásnak, vagy tsúfokodásnak szavával hangzott visszafordult nevek a' tengerből, melybe le zuhantanak. Belső éltető ereje viszi fel a' Sast a' Naphoz; a' léleknek 's szívnek belső éltető ereje teszi a' nagy Embert. Való, hogy az alkalmatosfág is; de koránt sem az ollyan, mint a' millyenről a' kis Lelkek álmodoznak, hogy tudniüllik lágyabb párnákon leheffen ennek nyugvása, mint másoknak; hanem a' nagy dolgok' végbe vitelére alkalmatos idő pontok; 's erőt, bátorságot, veszélylyekkel való szembe szállást, és ellentállást kívánó nehéz környüállások. Ezen úton jut ő az érdemre, 's örökké valóságra. — Egy, *Franklin Benjamin*, ezen Férjfiak között az emberi Nemzetnek, a' ki valóban nem tsak egy Néphez; hanem minden Nemzetekhez tartozandó; sőt ditsőfflegének mértékére, 's mellze ki ható voltára nézve az egész föld' kereksege Szülöttjei között első. Mert bár melly méltó helyet fogjon is *Franklin*' képe mellett, a' *Frantzia Nemzet* Gyü-*

Gyűlésében a' *Vashington*' képe: mennyivel tselekedett ugyan tsak amaz eunél többet az emberi Nemzetért; 's tsupán magában gondoltatván is mennyivel múlta ezt fellyül. — *Amerika*, melly eddig tsupán idegen véle való bánásnak tárgya, tsupán az *Európaiak*' kereskedő helyek vólt: már *Franklin*' századjától fogva, fáját tehetőségének arany idejét számlálja, mellybe lépett a' tudományoknak, mesterségeknek, tulajdon termései' meg mivelésének a' kereskedésnek, 's eredeti törvény-hozásának szerentsés el kezdése által. A' betsületnek ezen gráditsán ment fel egy olyan Ember, a' ki sem Fejedelemségre, sem Uraságra nem született; hanem a' kézi mesterségeknek keskeny határai között, egyedül a' mások' gondolati-
nak terjesztésében fáradozott, nem fokot törödvén rajta, akar értett maga valamit azokból, akar sem. — *Franklin Benjamin*, Könyvnyomtató vólt elsőben. — A' mai mind két nemen lévő érdemes Olvasók nem fognak ezért alatonan itélni ő róla; nem fogják a' *Jerusalemi Népnek* Naggyait követni, kik ilyen kérdést tettek vala fel hajdanában: *Honnan van ennek az a' nagy böltséffége, 's ereje? Hát nem egy Átsmesternek a' Fija ő?* — Mert olly időben élnek, mellyben közönséges hit kezd már a' lenni, hogy a' nagy Embert nem a' születés, és a' ruha; hanem a' fő 's a' szív tsinállya: a' mi külső fényeffége van, mind az, tsak olyan, mint a' tserép korsón a' máz. — A' maga előbbeni kitsinségéből egy olyan új Státusnak lett *Franklin* Szószóllójává, Gondviselőjévé, és Törvény adójává, mellynek van annyi ki terjedése, mint egygyütt véve *Portugalliának*, *Nagybritanniának*, *Német*, *Frantzia* és *Spanyol Országoknak*. *Vashington*' fegyvere, diadalmaskodott *Anglia*' fegyverén; *Franklin*'

pea-

pennája is, az akkori *Angliai* Minisztériumén. — Ma nagy jót tett ez által Hazájának: tett valóban a' természetéről szerzett esmerettsége által az egész emberi Nemzetnek! Nagy vizsgálója volt *Franklin* a' természetnek; és ott nyomozta leg örömostebb a' természetet, a' hol kell azt nyomozni, tudniillik magában a' természetben: ugyan azért bátorzkodott ő a' maga tapasztalásán építeni, azt leg ottan műbe venni, 's haszonra fordítani. Mihelyt ki tapogatta ő az égi tűznek természetét: azonnal útat is szabott annak (az égi tűz vonónak (*Blitzableiter*) fel találása által), melyet követvén, ártalom nélkül szálljon le lakó hajlékaink közzé. Minden *égi tűz vonó*, ugyan annyira emlékeztető oszlopa ő nékie. Ha meg tudnánk határozni a' lélek nagyságának különböző mértékeit: meg érdemlené valóban, hogy fel vetnénk, 's szám szerént ki tsinálnánk, mennyit nevededett a' mi erőnek belső érzése, ezen győzelem által, melyet vettünk a' természetnek egy leg rettentőbb jelenségén. Igen fokot nyert pedig az, a' ki meg tanult bizodalommal lenni önnön magához: következésképpen nagy annak érdeme, a' ki másokba önti ezen bizodalmat. *Franklin* új 's nagy bizodalmat öntött az emberi Nemzetbe, a' maga ereje evánt. Szerentsésslen tett tulajdon próbáiról más Ember Társaira is ítéletet hozván, fokot tartott ő maga is az emberi erőről. Az ő ítélete szerént, éppen nem kell hideg vérrel nézni a' levegőégben való útatásnak első próbálgatását. Hasonló minden új találmány, úgy hitte *Franklin*, a' Gyermekekhez, mellyről nem lehet előre tudni, mi válhatik még belőle, ha ember korra jutánd. Ha a' levegőégi útatásnak fel találása előbb történhetett volna, nem pedig akkor, midőn már *Franklin* meg élemedett állá-

Állapotra jutott volt: ő meg tselekedte volna, hogy bátran járhatnánk most felette is földünknek. — De valóban az *Amerikai* szabad közöns. Társaság' formálása által sem magának használt ő tsupán *Amerikának*. Sok *Európai* fiúlek hajlandóbbak már az olyan igazságoknak hallására, minéműeket az *Amerikai* panaszok eránt való meg kérdetésekor, prédikállott ő az *Angliai* Parlamentum előtt, mellyeket nem igen örömet akart az akkor hallani. A' *Frantzia Ország* változás, Leánya az *Amerikainak*. És bár mint állítsa is valaki, hogy a' jobbításnak, szép tsendelleggel, 's az eddig való rendnek erőszakos meg bontása 's fel forgatása nélkül békelességen kell meg esni: örülhet mindazáltal, hogy egy Nemzet, a' maga hijjába vesztegetett fok panaszolkodásai, 's hova tovább való terhesebb el nyomattatásai után, midőn már minden egyéb utak bé lettek volna előtte zárva, ezen nyerte meg a' maga szabadságát. *Fayette* *Amerikában*; *Franklin* pedig *Frantzia Országban* vettek 's adtak annakutánna költsönösen letzkéket. — De, tsak itt határozódnak ösztán ezek? Éppen nem. Fel nyilnak bizonyára másutt is a' Népeknek szemeik, 's olly bölts és kegyelmes Uralkodás fog fel állani mindenütt *Európában*, melly az emberi érdemre 's jusra való meg kettőztetett figyelmeteslég által annak magában is szerentsés Tartományait, még szerentséslebbekké fogja tenni. — *Amerikából* ki fog irtatni az Emberekkel való kereskedés. A' jó *Quackerek* próbáltak itt leg elsőben az *Afrikai* Emberekkel emberi módra bänni, a' faját szabadságnak édes érzése még hathatóslabb ösztön volt, az abban való részesítésekre azoknak; 's a' Státusnak bölts Szószóllói nagy készséggel tzellyára segítették abbéli kívánságokat 's fel tételeket az **Emberi Nemzet**

zet' Barátjainak, hogy senkit is nem kell törvénytelenül meg háborítani a' maga birtokában. A' mi hadaink hova tovább emberibbek kezdettek lenni: de kétség kívül nagyobb tanúságot is vesz még *Európa* a' hadakozásra nézve *Amerikától*, úgymint a' melly nehezen fog fegyverhez nyúlni, meg elégedvén, ha kereskedő hajóinak zászlói egyik kikötő helytől fogva a' másigig loboghatnak. Hosszasan terjedt *Franklinnak* ditső pálya-futása: úgymint a' mellyet életének 33-dik esztendejében végezett. Született 1706-dikban Jun. 17-dikén *Bostonban*; meg holt *Filadelfiában* 1790-dikben Apr. 17-dikén. — Nemzetek gyászolták az ő ki múlását, mind túl, mind innen az *Oceánon*. Maga írta földi életének historiáját, 's hagyta azt maga után, a' néki tartozott tiszteletnek zálogául a' következő nyomnak. Ő maga folytatja továbbra is munkásságát *Fridrikkel*, 's más nagy és jó Lelekkel, a' felsőbb világon. — Azon hittel volt e' mi földünkön, „hogy ő meg fog aválni, mint valamelly *Könyv*; de magától a' Szerzőtől meg jobbitva, szép új formában meg fog még egyszer jelelni.“

Béts.

Hosszasan tartott gyengélkedése után, meg jelent tegnap Tsáczárné ő Felsője a' játék néző helyben: holott is nagy tapsolással fogadtatott. — *Ferentz Föhertzegnek* újra változása vagyon. — Mára várják vissza a' *Nápolyi Királyt*, *Slep* nevezetű *Tseh-Ország*i jószágából *H. Auerspergnek*. — 10-diken, az *Udvar* szándékozik nagy vadászatot adni, eggy ide *Bétshez* közel lévő jószágában. — *Finta* ő Nagysága, ki a' *Ns Magyar Testörzöknél* Obersteri ranggal szolgált volt: Generálisí titulussal, 's 1500 for. eszt. fize-

fizetéssel, kívánsága szerént, nyugalomra tétetett; helyébe lépett, a' *Leopold Tosk.* Dragonyosfai között Oberstlieut. ságot viselt *Bartsai* ő Nagysága — ez a', nem tsak *Marsnak*; hanem a' Magyar *Pallásnak* is egy nevezetes Vitéze.

T U D Ó S Í T Á S.

Jelentjük a' Magyar Grammatikán dolgozó érdeemes Tudósoknak, hogy kívánságok szerént még a' jövő 179 dik esztendő Májusának elejéig tökéletesebbíthetik Munkájokat; mellyet az akkorra esendő *Bétsi Vásár* (Sokadalom) alkalmatosságával, ily tzim alatt: a' *Mr Mr de Görög. Auf der Freyung Nro 61 im 1-ten Stock*, kezünkhöz, szolgáltathatnak. A' kik hamarább készen lesznek véle: felküldhetik addig is megok költségén: mivel annál jobb mentül több időt fordíthatnak a' Birák is a' munka meg ítézésére. — Egy tudós Hazafi, ki az említett Magyar Grammatikánnak készítésében fáradozik, következendő kívánságát közli általunk:

A' tudósabb Haza ítéletét ezekben fogom kívánni 1.) Ezen személyes Név-másokot: *én, te, ő*, a' Bővítettgetés' (Declinatio) törvényjeire reájokhúzhatom é? 2.) Mivel tagadhatatlan az, hogy három féle hangú *e* magánhangzó bötünk vagyon, élhetek-é középhangú é-vel, és jó jele lehet-é ez (^) a' közép hangnak?

3.) El állhatok-é a' Könyvnek írásában, és a' helylyes írás' törvényjeinek szabásokbanu ettől a' közmondástól: a' Magyar úgy ír, a' hogy beszéll, úgy olvas, a' hogy fekszenek a' bötük, az az: szabad leszen-é énnékem, a' d, gy, l, ly, n, ny, s, t, ty, z, ts, sz-utá j-t írnom (melyly j-t a' függő (suffixum) kíván) az ilylyetén igékben: adja, hagy-

hagyja, állja, személyje 's a' t. és meg engednem, hogy úgy mondják, a' mint szokás ki mondani p. o. agygya 's a' t.; vagy ezt még ne engedjem a' jövődöbéli használéért a' Nyelvnek?

4.) Szabad leszen-é újonnan szérzêtt, égygye-sítêtt, vagy fel-tagoltt ígékkel élnem p. o. bozz, benn, utá, és e' hêzz képest a' hibákot ki-irtanom?

5.) Lehet-ê minden múltt üdöbenn az égygyes számú harmadik szêmélyt *tt*-vel írnom, és az utánn a' szêmélyjeknek származások miatt három *t*-t égygy más-mellé vetnêm, p. o. adhatott, adhatttúl, tehetett, tehetttél, és meg-êngednêm, hogy a' hányat ki-lehet mondani, annyi mondasflék-ki?

6.) A' Parantsoló kép' üdöjének égygyes számú második szêmélyjét lehet-ê szokásonn kívül ilylen képenn írni p. o. adjd, fedjd, fedjdd 's a' !? mert idtt a' j-nek valamint ebben: *tartsd*, *mentsd*, az *s*-nek meg-kell maradnia.

7.) Írhatom-ê két *n*-vel a' hogyanságokot a' vé-gökönn p. o. erösem, sebéfenn valamint az utá. te-tendököt- is p. o.: ezênn, azonn, földönn; a' mint ezeket: helylyett, megett két-t-vel lehet írni?

* * * * *

Küldjük *Austr. Belgyiom'* vagy *Németalföldnek* Mappáját, mellyet azon érdemes Hazafi, *Berkeny János* Ur irt 's metzett, kit tsekély tehetségükhöz képest az ide való rajzoló 's metzö Akademiában tanítatunk. Szép tehetségeiröl 's szorgalmatosságáról az az említett Iffjúnak ki ki meg gyözettethetik, a' ki ezen Mappa körül tett munkáját, az általa, első próbául irtt, 's metzett mappájával *Oláh* Ország déli részének egybe hasonlítja.

A' Munkánkért való elő-pénzt, akár a' *Bétsi-Posta-Hivatalhoz* útasítva; akár illy tzim alatt: a' *Mr de Kerekes, in der Renngasse bei drei Hacken, im 2-ten Stock* méltóztassanak az érdemes Előfizetök fel küldeni.

Költ *Bétsben*, Decembernek 7 dik napján 1790.

